

tages i Betragtning. Allerede af den Grund vil der fra et rigtigt Synspunkt ikke være Anledning til at komme Herning Kommune til Hjælp med 1,000 Kr. Ikke desto mindre vil jeg paa alle Omraader være med til at gjøre, hvad der kan gøres for Oplysningens Fremme. Men det, hvortil her Tilskuddet foreslaas, er jo noget aldeles privat; det er Tilskud, omtrent som man giver et Tilskud til vore Høiskoler. Men til Høiskolerne votere vi intet Tilskud, førend vi have set deres Virksomhed, og det forekommer mig, at det er urigtigt, om vi paa dette Stadium af Sagen, før Skolen er bygget, og før den er kommen i Virksomhed, votere et Tilskud til den; thi for at vide, om dette Tilskud er rigtig anvendt, skulde man dog ogsaa kende den Mand, som skal lede denne Høiskole; men derom se vi ikke Noget i disse Oplysninger. Altsaa, mit Standpunkt til denne Sag er saaledes, at naar en saadan Skole er oprettet, og den viser en gavnlig Virksomhed, er jeg altid og vil altid være den Første til at være med til at yde et Tilskud. Men naar der ikke foreligger Noget, som godtgjør, hvilken Virksomhed Skolen kan udfolde, maa jeg forbeholde mig min Stilling, indtil jeg ser, at de gavnlige Virkninger af en saadan Anstalt ligger klart for Offentligheden. Jeg kan derfor ikke følge det ærede Udvalg i dette Ændringsforslag. At man ogsaa har gjort noget Gavnende, og at man maaske ogsaa har gjort Noget, som ikke er rigt ig, skal jeg ikke her undersøge; for mig er det ikke nok, at man har gjort noget Gavnende. Jeg maa indtage en Stilling til den foreliggende Sag, efter som jeg ser den; jeg kan altsaa ikke følge med til dette Ændringsforslag.

Ordføreren (Verg): Jeg beder det ærede Thing at vende tilbage til Ændringsforslagene under Nr. 61, 62 og 63. Jeg forstaar meget vel, at det ærede Mindretal ikke er med her; thi i de 3 Aar, i hvilke vi have vedtaget paa Finantsloven, at Universitetets Understud skal dækkes af Universitetets Kapitalformue, har Mindretallet staaet imod saa stærkt, som det kunde. Jeg forstaar ligeledes meget vel, at den høitærede Minister gjerne vil have disse 3 Aars Beslutninger, som ere vundne for Folkethingets Ankuelse gennem Kamp og Møje, forandrede med et Slag; thi derpaa gaar Finantslovsforslaget ud aar — dog ikke helt, men halvt, det gaar nemlig ud paa at tage det første Skridt, og siden tages et Skridt til, det er Meningen (Ministerens og Kirke- og Undervisningsvæsenets Sa!). Den ærede Minister er altsaa aldeles enig med mig heri. Dette er altsaa Veien. For det første skal det iaar konstateres, at det er et Laan, som Universitetet har optaget hos Kommunitetet; altsaa, naar det har staaet i hidtilværende Finantslove, at Understudet dækkes af Universitetets Kapitalformue, saa skulde der egentlig ikke efter

Ministerens Forslag have staaet dette; men nu skulde vi erkende, at der burde have staaet i de sidste 3 Aar: Universitetets Understud dækkes ved Laan af Kommunitetet. Det er et Forslag fra den høitærede Ministers Side om at tilintetgjøre, hvad der paa dette Punkt gjennem betydelige parlamentariske Kampe er vundet i de sidste 3 Aar. Dette Offer skulde bringes den nuværende høitærede Kirke- og Undervisningsminister. At de Herrer i Mindretallet i Finantsudvalget ere glæde ved at faae Ministeren paa deres Side, den Glæde misunder jeg dem ikke, de have det trangt nok endda. Men det næste Skridt skulde altsaa være dette: naar Tiden var beleilig, kom der et Forslag om at stryge Gjælden til Kommunitetet, laa en Streg derover, og saa er Resten af de vundne Fordele paa dette Omraade gaaede tabte. Og hvilke ere de vundne Fordele? Jeg skal opfriske den udjærte Debat, vi tidligere have haft om disse Forhold. Hvad ere de vundne Fordele andet end at vi ville have hovedet Kommunitetets Midler for de Uformuendes videregaaende Oplysning, medens vi tillige have hovedet, at Driften af Universitetet, den videnskabelige Høiskole, er et almindeligt Statsformaal, som Statskassen er forpligtet til at tilskyde det Fornødne til, hvis Universitetets særegne Formue ikke slaar til. Der vil ikke her til Lands mangle Beredvillighed til at yde Universitetet de fornødne Midler for at udfolde sin Virksomhed, og det har der heller ikke været gjort selv under de nuværende Forhold, i Aaringer, hvor maaske mange flere end den Side af Salen, som jeg navnlig taler for, erkende, at der er væsentlige Punkter, der kræves omordnede ved den videnskabelige Høiskole. Man har sagt, at vi vare knappe med Hensyn til Bevillinger til Universitetet, og vi have hørt stærke Bebrejdelser derfor; det har Folkethinget hørt. Jeg beder de Herrer saammenligne Finantsloven for de senere Aar, paa hvilke Folkethinget ganske vist har haft en væsentlig Indsydelse med Hensyn til Bestemmelsen af Budgettet til Universitetet, med de foregaaende Aars Finantslove, og tilvisse, de ville ikke staa tilbage for noget tidligere Aars Finantslove efter mit Kendskab til Sagen. Paa flere Punkter er man gaaet villig ind paa Ændringer og paa at tilfredsstille visse Træng, der vare fremstillede for os. Det Samme er Tilfelde i Aar. Man vil forgjæves finde noget Forslag paa Universitetets Budget til Nedsættelse af Udgifterne. Man betragter disse specielle Kasser, hvor en Minister, en Kirke- og Undervisningsminister, i Sorø Akademis specielle Kasse, i Universitetets, i Kommunitetets specielle Kasser, har særegne Fonds, som han kan ty til, naar han ingen Bevillinger har, endog saa uden at forhandle med sin Kollega Finantsministeren, uden at der er Tale om at lade Sagen foretage i noget Ministerraad end sige i et Statsraad; og man vil se, at det er en Ordning og Bestyrelse af Statens Formue og Regnskabsvoesen, som ikke kan